

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGMiZS-7-1.054.4.2026
Warszawa, 22 kwietnia 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16373 złożoną przez Posła na Sejm RP pana Kacpra Płażyńskiego w dniu 8 kwietnia br., niniejszym przedstawiam następujące informacje.

Zgodnie z danymi stacji monitoringu Fundacji „Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Gdańsk-Gdynia-Sopot” (dalej: ARMAG) w całym 2025 roku odnotowano zaledwie dwa przypadki przekroczeń stężenia dobowego pyłu PM10 w rejonie Nowego Portu – wobec normy dopuszczającej aż 35 takich dni w roku. Dane te wskazują zatem na dobry stan jakości powietrza w omawianym obszarze, a nie na stan alarmujący.

Przekroczenie z dnia 13 marca 2026 r., przywołane w interpelacji jako jeden z aktualnych przykładów, było zdarzeniem incydentalnym, spowodowanym wyjątkowo silnym wiatrem, utrzymującymi się niskimi temperaturami oraz inwersją termiczną, które łącznie wywołały zjawisko tzw. pylenia wtórnego – uniesienia pyłu z placów przeładunkowych zlokalizowanych przede wszystkim we wschodniej części Kanału Portowego. Podkreślenia wymaga, że zdarzenie to nie było poprzedzone prognozami wskazującymi na tak ekstremalne warunki pogodowe. Była to zatem sytuacja obiektywnie wyjątkowa, nie zaś przejaw systematycznej emisji. W I kwartale 2026 r. co prawda odnotowano podwyższoną liczbę dobowych przekroczeń stężeń pyłu PM10, niemniej zjawisko to miało charakter aglomeracyjny: stacja AM3 Gdańsk Nowy Port wykazała 17 przekroczeń, stacja AM1 Gdańsk Śródmieście – 16, stacja AM5 Gdańsk Lawendowe Wzgórze – 16, stacja AM18 Gdańsk al. Grunwaldzka – 29, a stacja AM7 Gdańsk Matarnia – 8. Potwierdza to Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku (dalej: WIOŚ), który rejestruje przekroczenia na terenie całej aglomeracji trójmiejskiej. Przyczyny bowiem leżą w warunkach meteorologicznych charakterystycznych dla całej aglomeracji takich jak niskie temperatury, inwersje termiczne sprzyjającej akumulacji zanieczyszczeń, wzmożona emisja niska ze źródeł grzewczych oraz wiosenne sprzątnięcie ulic, a nie w stałej działalności prowadzonej na terenach administrowanych przez ZMPG S.A.

W związku z tym należy wskazać, że nie można jednoznacznie stwierdzić, iż odnotowywane epizody podwyższonych stężeń pyłu spowodowane są wyłącznie działalnością przeładunkową i składowaniem węgla na terenach pozostających w użytkowaniu wieczystym ZMPG S.A. Nie bez znaczenia jest również fakt, że istotne źródło pyłu stanowi ruch pojazdów ciężarowych oraz wtórne unoszenie pyłu z powierzchni dróg i ulic.

Pomimo powyższego, ZMPG S.A. od lat konsekwentnie podejmuje działania zmierzające do minimalizowania uciążliwości pyłowych. Na bieżąco czyszczone są ciągi komunikacyjne

na nieruchomościach gruntowych pozostających we władaniu ZMPG S.A. metodą na mokro, z wykorzystaniem dedykowanego sprzętu. Operatorzy prowadzą – stosownie do bieżących warunków atmosferycznych – zraszanie placów składowych, stosują kurtyny i armaty wodne, a pojazdy wyjeżdżające ze składów poddawane są myciu kół i podwozi. W przypadku naruszenia przez operatorów zasad dotyczących prędkości transportu lub zabezpieczenia ładunku plandekami, ZMPG S.A. współpracuje z Policją w celu egzekwowania obowiązujących przepisów.

W zakresie monitoringu stężenia pyłów, należy wskazać, że w dniu 2 stycznia 2026 r. ZMPG S.A. podpisał kolejną umowę z SeaData Sp. z o.o. zawartą na okres 48 miesięcy, obejmującą obsługę rozbudowanej sieci czujników monitorujących stężenie pyłów PM2.5, PM10 oraz PM40-PM100. Operatorzy portowi codziennie otrzymują „Prognozę ryzyka pylenia z materiałów sypkich oraz akumulacji pyłów PM10/PM2.5” dla obszaru Portu Gdańsk, co umożliwia im dostosowanie harmonogramu przeładunków, a przy wysokim ryzyku pylenia – wstrzymanie prac.

Od 1 stycznia 2026 r., w ramach współpracy z Fundacją ARMAG i Uniwersytetem Gdańskim, prowadzony jest codzienny pobór prób pyłów PM2.5 oraz TSP do analiz grawimetrycznych i chemicznych z wykorzystaniem niskopręptwowego pobornika pyłu zawieszonego z dwoma głowicami Digitel DPA14. Celem tych badań jest precyzyjne określenie sezonowej zmienności epizodów wysokich stężeń, identyfikacja potencjalnych źródeł zanieczyszczeń oraz ich lokalizacja przestrzenna.

Skala nakładów finansowych poniesionych przez ZMPG S.A. w 2025 r. świadczy o powadze z jaką ZMPG S.A. traktuje ochronę środowiska w rejonie Portu Gdańsk. Z tytułu monitoringu zapylenia, dzierżawy i serwisu urządzeń pomiarowych oraz prognozowania ryzyka pylenia wydatkowano 142 560,00 zł, a z tytułu bieżącego utrzymania porządku i czystości na terenach portowych (zamiatanie i zraszanie 4 831 109,00 zł. Równocześnie kontrahenci ZMPG S.A. ponieśli w tym samym okresie koszty działań minimalizujących uciążliwość w łącznej wysokości 4 764 353,00 zł.

ZMPG S.A. zawiera umowy użytkowania, dzierżawy lub najmu ze wszystkimi podmiotami na zasadach zapewniających przejrzystość, równy dostęp oraz efektywne wykorzystanie środków publicznych, przy zachowaniu zasad niedyskryminacji i reguł konkurencji. Warunki Korzystania ze Środowiska stanowią integralną część wszystkich umów zawieranych przez ZMPG S.A. i są publicznie dostępne na stronie internetowej pod adresem <https://www.portgdansk.pl/biznes/tereny-inwestycyjne/>, a ich przestrzeganie jest obowiązkowe dla każdego najemcy i dzierżawcy bez wyjątku. Analogiczne zasady dotyczą wytycznych dotyczących szkód, które nakładają na wszystkich kontrahentów obowiązek niezwłocznego informowania ZMPG S.A. oraz właściwych organów o wszelkich zagrożeniach dla nieruchomości, środowiska i osób trzecich.

Obowiązki w zakresie ograniczania emisji pyłu nakładane na operatorów, działających na terenach portowych wynikają z kilku wzajemnie uzupełniających się źródeł. Podstawę stanowią przepisy powszechnie obowiązującego prawa, w tym ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich, której art. 7 precyzyjnie określa, że przedmiot działalności podmiotu zarządzającego obejmuje m.in. zarządzanie nieruchomościami i infrastrukturą portową, świadczenie usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej oraz zapewnienie dostępu do portowych urządzeń odbiorczych odpadów ze

statków w celu przekazania ich do odzysku lub unieszkodliwiania. Ustawa ta wyraźnie przesądza przy tym, że przedmiotem działalności podmiotu zarządzającego nie może być świadczenie w granicach portu usług portowych, takich jak magazynowanie, rozformowywanie, przepakowywanie oraz inne usługi związane z obsługą ładunku – co oznacza ścisły podział ról między ZMPG S.A. a operatorami eksploatacyjnymi. Jednocześnie odnosząc się do kwestii pylenia należy zaznaczyć, że § 81 pkt 1 i 2 Zarządzenia Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni – Przepisy Portowe z dnia 16 lipca 2018 r. jednoznacznie wskazuje, że przeładunek powinien być zabezpieczony przed przesypaniem się i wypadaniem towarów do wody, na nabrzeża oraz przed pyleniem wynikającym z niewłaściwej technologii przeładunku i składowania, a po zakończeniu przeładunku, przeładowca obowiązany jest natychmiast oczyścić miejsca przeładunku z pozostałości towarów i odpadów. Uzupełnienie tworzą przepisy o ochronie środowiska, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz umowy zawierane przez ZMPG S.A. z operatorami, których obligatoryjną i publicznie dostępną częścią są Warunki Korzystania ze Środowiska. Zgodnie z tymi umowami, nieruchomości mogą być używane wyłącznie zgodnie z obowiązującym prawem, a najemcy i dzierżawcy zobowiązani są do powstrzymywania się od działań zakłócających korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę.

ZMPG S.A. prowadzi cykliczne inspekcje i nadzór, a zidentyfikowane naruszenia muszą być usuwane przez kontrahentów bezzwłocznie i na ich własny koszt. Coroczny monitoring jakości powietrza prowadzony przez niezależnych operatorów urządzeń oraz jego publiczne raportowanie gwarantują przejrzystość całego systemu nadzoru. Operatorzy każdego dnia otrzymują prognozy ryzyka pylenia i są zobowiązani do wdrażania odpowiednich działań technicznych – w tym zraszania placów, uruchamiania kurtyn i armat wodnych oraz wstrzymywania prac przeładunkowych przy wysokim ryzyku. W przypadku naruszeń dotyczących ruchu pojazdów ZMPG S.A. współpracuje z Policją. Prawny wymiar ochrony uzupełniają przepisy prawa cywilnego: roszczenie negatoryjne uregulowane w art. 222 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (dalej: k.c.) przysługuje przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Właścicielowi przysługuje wówczas roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Roszczenia te mogą i powinny być kierowane bezpośrednio do sprawcy naruszenia. Na podstawie art. 344 § 1 k.c. posiadaczowi przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło.

Obowiązujące regulacje – zarówno na poziomie prawa powszechnego, jak i postanowień umownych oraz wytycznych ZMPG S.A. – są adekwatne do efektywnego ograniczania emisji pyłu z terenów portowych. Potwierdzają to wyniki kontroli WIOŚ wskazujące na systematyczną poprawę sytuacji w ostatnich latach, a także dane z niezależnych stacji pomiarowych ARMAG, dokumentujące dobry stan powietrza w rejonie Nowego Portu (zaledwie 2 przekroczenia stężenia dobowego PM10 w całym 2025 r. wobec normy 35 dni). Kluczem jest niemożenie szczegółowych regulacji technicznych, lecz egzekwowanie zasady zgodności z prawem ochrony środowiska, co jest realizowane.

Skuteczne i jednolite egzekwowanie obowiązków środowiskowych jest zapewnione poprzez standaryzowane Warunki Korzystania ze Środowiska wspólne dla wszystkich

dzierżawców i najemców, jednolity reżim egzekucji naruszeń oraz mechanizmy nadzoru ZMPG S.A. i organów zewnętrznych (WIOŚ, Straż Miejska). Ponadto, utrzymywanie w umowach szczegółowego katalogu minimalnych technologii ograniczania pyłu byłoby rozwiązaniem nieefektywnym, a nawet mogłoby przynieść odwrotny efekt od zamierzonego, bowiem szybki postęp technologiczny sprawia, że takie postanowienia szybko ulegają dezaktualizacji i mogłyby prowadzić do wymuszania stosowania rozwiązań przestarzałych. Właściwym kryterium nadzoru pozostaje efektywność osiągniętych wyników środowiskowych, a nie stosowana metoda.

ZMPG S.A. i operatorzy na bieżąco monitorują rozwiązania i praktyki stosowane w portach europejskich w zakresie ograniczania emisji pyłu z materiałów sypkich. W Porcie Gdańsk wdrażane są elastyczne rozwiązania techniczne: systemy ciągłego monitoringu stężeń pyłu, codzienny system prognozowania ryzyka pylenia umożliwiający operatywne dostosowanie działań lub wstrzymanie przeładunków, zraszanie hałd i placów, stosowanie kurtyn i armat wodnych oraz mycie pojazdów.

Mając na względzie powyższe, Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., działając jako podmiot o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa łańcuchów dostaw, podejmuje wszelkie możliwe i uzasadnione ekonomicznie działania zmierzające do minimalizowania uciążliwości środowiskowych związanych z przeładunkiem węgla, przy jednoczesnym zachowaniu zasad transparentności, równego traktowania wszystkich operatorów i racjonalnego gospodarowania powierzonym mieniem publicznym.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Arkadiusz Marchewka

Sekretarz Stanu

Dokument podpisany elektronicznie.